

tentiam dei alludendo historijs de diuisione maris rubri et iordanis: non seruato tamen ordine temporis: nec exprimendo factum sed more poetico tangendo. Et quia deus se habuit in istis uir pugnator pro salute populi. ideo subdit: Qui ascendet super equos tuos quadri ge tue saluatio. Similiter quod subditur: Suscitans suscitabis arcum tuum. intelligitur eodem modo. s. considerando deum ac si esset fortis eques et expertus sagittator. Et quia ista et similia fecit deus ut seruaret iuramenta que fecit patribus de hoc qd semen eorum possideret terram promissionis. ideo dicit: Iuramenta tribubus que locutus est. et sequitur: Fluitus scindens terre etc. in quo est replicatio predictorum ad maiorem confirmationem. Quod autem sequitur: Surges aquarum transit. intelligitur de aquis iordanis que descendentes transferunt: et sic remanet abyssus discooperata. unde de b dicitur Josue. iij. ca. Aque que inferiores sunt decurrent atq; deficient: sed aque alte steterunt quasi immobiles. de quo dicitur ibi. Que autem desuper veniunt in vna mole consistunt. et hoc est quod dicitur: Altitudo manus suas leuauit. p altitudinem intelliguntur aque altiores. s. superiores. Que leuauerunt manus suas: id est amouerunt potestates suas ne currerent naturali cursu. Consequenter alludit historie Josue de statione solis et lune: Josue. x. de quo dicit: Sol et luna steterunt. et quod ibi deus misit lapides grandinis magnos de celo quibus percussit fuerunt aduersarii. ideo subdit: In luce sagittarum tuarum ibunt: lapides enim illi qui non sine fulgure mittuntur estimantur ut sagitte seu haste lucentes: et quia ex huiusmodi percussio nibus miraculosos habitatores terre chanaan fremuerunt et stupuerunt. ideo dicit: In fremitu conculcabis terram: et in furore obstupescas gentes. Consequenter reuertitur propheta ad loquendum de christo. Ad quod sciendum quod superius propheta dixerat quod potentia christi fuerat in cruce abscondita. de quo dicit ibi: Abscondita est fortitudo eius. et postea ostendit quod eius potentia in antiquis fuerat multipliciter publicata. et hoc cum dicit: Stetit et mensus est terram. et cetera vsq; ad istud locum. Nunc autem ostendit quod licet potentia christi in cruce abscondita fuerit. tamen fuit magna et saluifera operans. Unde dicit: Egressus es in salutem populi tui: in salutem cum christo tuo. et sequitur: Percussisti caput de domo impiorum: quia percussio demoniorum qui in ligno vicebat in ligno vite: fuit a christo. et sequitur: Venudasti fundamentum eius vsq; ad collum: quia ut dicit in glosa: Abscondita eius aperta sunt non ad breue tempus sed in perpetuum. et sequitur: Maledixisti sceptris eius etc. Totum exponitur de potestatibus diabolicis que frequenter veniunt ad dispergendum iustos: et sequitur exultatio eorum sicut eius qui deuorat etc. isti enim aduersarii humani generis se habent ut exultantes cum deuorant pauperem in abscondito: eo modo quo dicitur in psalmo: Insidiatur in abscondito ut rapiat pauperem etc. et sequitur: Sicut fecisti in mari egressus tuos in luto aquarum multarum. quod multis exponitur de transitu maris rubri: sed continuando ad predicta videtur exponendum sicut in glosa de mari huius seculi: ubi est luto curarum et sollicitudinum multarum: in quo mari christus fecit vias egressus suis. i. iustis quos regit sicut eques equum suum: et hoc dando eis exempla vite et consilia saluberrima: per que possent vitare fluctuationes et pericula huiusmodi curarum et sollicitudinum. prohibuit ei christus sollicitudinem futurorum et temporalium: Mar. viij. ca. Et sic facit viam in huiusmodi mari turbulento. et sequenter dicit: Audiui et conturbatus est venter meus etc. Ad cuius declarationem sciendum quod propheta considerans ex p-

Nico. de lyra

Incipit expositio plogi in Sophonia prophetam per fratrem Britonem. Radunt hebrei eu. etc. In isto prologo proccedit Hieronymus per hunc modum. primo ponens quandam regulam hebreorum per prophetam personam describit. secundo ponit interpretationem nominis que propheta cognouit. ibi: Nomen Sophonie etc. tertio repetit carnalem prophetam genealogiam ex qua spiritalis elicit. ibi: Iste ergo propheta etc. quarto dicit cuius regis tempore prophetauit. ibi: Josiam regem iude etc. quinto prophetie materiam tangit. ibi: Ideo deus p. p.

Incipit prologus sancti Hieronymi in Sophonia prophetam.

Radunt hebrei cuiuscumque prophete aut auus ponat in titulo: ipse est propheta fuisse. Cuius etiam mos vnu de duodecim prophetis quod dicitur: Non sum propheta nec filius prophete: sed pastor caprarum vellicans sycomoros propter nomen in titulo non habere. Hoc si

dictis duo principaliter. vnum est tribulatio quam christus passus est in cruce ubi abscondita est fortitudo eius: ut dixerat. secundum est fructus saluifere sue passionis. de quo dicit: Egressus es in salutem populi etc. turbatus est in mente et contremuerunt labia sua: quasi nesciens loqui ex turbatione tante contrarietatis. ideo dicit: Audiui. s. predicta ex fide que est ex auditu. Et conturbatus est venter meus. s. mens mea que est intrinsece: sicut venter inter membra corporis intrinsecus est. Contremuerunt labia mea: quia loquela turbabatur ex vehementia turbationis intrinsece. Ingrediatur putredo etc. i. ingredietur: quia turbatio mentis reduebat etiam in membra solida que sunt ossa. Et redens rationem tante turbationis et tremor dicit: Et requiescam in die tribulationis. et est sensus quod propheta habebat requiescere et consolari in salute ab eo desiderata: que tamen facta est in die tribulationis. s. in tempore passionis christi: et nimirum si propheta de hoc tremebat et conturbabatur de tribulatione passionis. etiam si ex ea sequeretur fructus salutis: cum etiam christus imminente passione conturbabatur: et cepit tedere et mestus esse: Matth. xxvij. Consequenter propheta turbabatur ex hoc quod habebat commiserationem populo iudaico qui procuraturus erat mortem christi. et de hoc dicit: Ascendam ad populum accinctum nostrum. i. ascendam in indeam ad populum illum qui paratus est cum armis ad occidendum christum. Et notandum quod ubi nos habemus in hoc loco accinctum nostrum. In hebreo dicitur Tegudeno. et est omnino simile verbum. Gen. xlij. circa benedictionem gad: in quo loco translatio nostra habet: Preliabitur ante eum. unde et in hoc loco sic debuisset dicere: Et ascendam ad populum qui preliabitur ante eum. i. contra eum: et sic sententia erit planior ad propositum. et sequitur: Sicut enim non florebis etc. ubi videtur loqui propheta parabolice de populo iudaico assimilando eum sicut non florenti: vel vinee non germi nanti et huiusmodi: sicut Esa. ca. v. assimilat illum populum propheta ad litteram vinee non fructuose. et est sensus: Sicut enim. i. ille populus: Non florebis in illo tempore: Nec erit germen in vineis: quia perdidit virorem gratie. Mentieris operolius: quia de iusto dicitur: Ego sicut oliua fructifera in domo domini. Similiter et intelligendum est hoc quod dicit: Et arua non afferent cibum. s. de cibo spirituali. Abscedet de ouili pecus etc. quia iam tempore illo desinit esse grex domini sicut et populus. unde Danielis. ix. Decidetur christus et non erit eius populus qui eum negaturus est. Consequenter propheta ex illis duobus consideratis. s. quorum vnum erat tristabile: scilicet afflictio passionis: et aliud magni gaudij et exultationis. s. fructus saluifere eius inclinatus ad gaudium: quod perpetuum et indeficiens. et de hoc dicit: Ego autem in domino gaudebo: et exultabo in deo iesu meo. quasi diceret: licet illam tristitiam considero que magna est: tamen quia transitoria est dimitto et gaudebo in domino qui est eternus. Et exultabo in deo iesu meo. s. in sua saluatione que eterna est. et sequitur: Deus dominus fortitudo mea. s. ad tolerandum plerumque tempe. Et ponet pedes meos quasi ceruorum. ad attingendum terminum desideratum velociter. Et super excelsum deducet me: scilicet super alta et superba que huic salutis contraria tur. Et sic ero victor in psalmis canes. Et nota quod ubi dicitur Victor: in psalmis canes. ponit filia dicitur in titulo quarti psalmi. unde istud cauticum proprie est sicut vnu de psalmis dauid.

Postilla fratris Nicolai de lyra super Abacuk prophetam finit.

Nico. de lyra

us per prophetam. Ite in prima parte commendat prophetam sive describit a tribus primo ab officij dignitate. ibi: Hoc si vix est sopholas prophetam. scdo a nominis prefiguratione vel congruitate. ibi: Qui nomine (ut ita dicam) prophetico. tertio a generis nobilitate. ibi: Gloriosa maiorum etc. alias diuisiones ponemus in locis suis. Dicit igitur Tradunt hebrei. i. regulariter dicit. b. Vellicans sycomoros. i. discerpens folia sycomorum et aliarum arborum ad pastum pecorum. vide. s. in. ij. plogo super Amos. c. Hoc si verum est etc. Hic describitur persona prophetam quod ad duo. s. quod ad prefigurationem nominis. cui dicitur: Qui (ut ita dicam) etc. et quod ad nobilitatem. ibi 4. litate etc.

Amos. 7. d

Urbu dñi qd. Ca. I
In titulo generatio p
pbete r tps notatur.
Inter nomina patruz
ponit etiã chusi qd in

terptat ethiops
me. in q norat
q ille q qndã fu
it ethiops xñus
est in penitentiã.
In titulo generatio p
pbete r tps notatur.
Inter nomina patruz
ponit etiã chusi qd in

monstratur. In quibus etiã ser/ a
pentẽ erum a moysẽ factũ : cui b
error in ductus populus supsti/ c
tione idolorũ detentus admise/ d
rat. Idem custodisse pasca: inter f
missum temporibus multis so/ g
lus celebrare monstratur. Ideo s
deus p pphetã temporibus me/ t
morati regl que proueturã erãt k
ostendẽs gẽtibus qdez lectione l
comprehensis affuturũ iudiciũ. m
Populo vero israel salutẽ: r ciui/ n
tati hierusalẽ restauratiõẽ: tũc o
tẽporis tribuẽdã textu lectiõis
denũciauit. Finit prologus.

Incipit argumentum.

Sophonias specula
tor et arcanoruz dei
cognitor audit cla/
morez a porta pisciũ
r eiulatum a secunda: r p̄ritio/
nez a collib. Indicit quoq; vlu/
latum habitatoribus pile: quia
conticuit omnis popul' chana/
an: disperierũt vniuersi q inuo/
luti erant argento.

Explicit argumentũ Incipit so/
phonias ppha Capitulũ: I

Urbum domini
quod factũ est ad
sophoniam filiũ
chusi filiũ godolię

sermo domini. s hoc est.
uatio domini. s fortitudo domini. s ele

filiũ amarie: filiũ ezechie: in die
bus iosie filiũ amon regis iuda.

congregans congregabo om
nia a facie terre dicit dominus:

terptat ethiops
me. in q norat
q ille q qndã fu
it ethiops xñus
est in penitentiã.
In titulo generatio p
pbete r tps notatur.
Inter nomina patruz
ponit etiã chusi qd in

Sophonias specula vel arcanũ. In
specula eni r in sublimi constitut' erat
fm illud: Fili hominis speculatores po
sui te domui israel. Et mysteria dei no
uerat. Ande: Nõ faciet dominus quic
q nisi reuelauerit prophetis suis.
b Amon regis iuda: id est fides.
Danassẽ post multa scelera: et post ca
ptiuitatem in babiloniam egit penitẽ/
tiam: vnde consecutus est dei misericor
diam. r ideo in argumentum fidei fue:
qua crediderat deo filium suum voca
uit amon.

Coegregas

tate r spũ ppheticõ: iosias in cultu religiõis. Al p̄t dici q simplicif fuit melior r ser
uentior Ezechia: sed nõ dauid: r possẽt dici q dauid nõ fuit. pprie rex iude. Reges
enĩ iuda dicunt' pprie q regnauerũt tm sup duas trib'. Reges aut' israel sup decẽ tri
bus in samaria. Dauid xñ sup duodeci trib' regnauit. vñ cõparatio ipm nõ recipit
sed illos q tm duab' tribub' p̄fuerũt: quib' oib' melior fuit iosias. Itẽ sup illd. iij.
Reg. rix. Nõ fuit filius eis de cunct' regib' iuda. sz in historiã:
si querit de iosia dicim' q iosias iste melior fuit eo: s iste p
ponit ei in h q magnificat' e p̄claris belloz titulis: r q tri
inaudita fecit dñs p eo: sol regressũ: additiõẽ annoz: s tra
gẽ hostiũ p angelũ. a In quib' etiã serpetẽ enẽũ. Cõtra
liij. Reg. xvij. dicit' de Ezechia. Cõfregit serpetẽ enẽũ quẽ
fecerat moyses. Itẽ magister dicit in historiã q Ezechias cõ
fregit serpetẽ enẽũ quẽ fecit moyses: r puluerẽ eius disper
sit in torrentẽ cedron. Respondeo: quidã dicit q hec verba
tracta sunt a iosepho qui errauit hoc dicendo q nec hoc in
uenitur alio mō: nec in libro Reg. nec Paral. P̄t r aliter
dicit. dicitur enĩ in historiã de iosia: Omnia vestigia idola
latrie rededit in puluerẽ: r vestigia serpentis enei quẽ cõtri
uit Ezechias: ob hoc in plogo sophonie legit' iosias serpen
tem contriuisse. vnde dicit' q aliq' fructũ relictu fuit ab Eze
chia qd post ab idolatrantib' iudeis habebat' in reuerentiã:
qd cõminuit iosias. Del potest dici hoc qd dico: Minuit. nõ
est de textu plogi: licet inueniat' in multis libr'. r tũc cõstru
itur lra sic: In quib' .i. inter q simulacra. b Cui errozi. i.
ad quẽ errozi. s. idolatrie: c Induct' ppls. pplus dico'.
d Detentus supstitione idolorũ admiserat. i. cũ approbatiõẽ
receptor. e Ereũ serpetẽ factũ a moysẽ. Hu. rxi. non
dixit q destruxerit: qz hoc legit' de Ezechia. iij. Reg. xvij.
Si aut' inueniat' Minuit: sicut in aliquib' libris scribit': tũc
dicendũ est sicut p̄ diximus: q Ezechias cõfregit serpetem
quẽ iosias cõminuit. Itũ ad aliquã p̄tẽ: qz adhuc in reuerẽ/
tia habebatur. r tunc cõstruit' littera sic: In quib' .i. inter q
simulacra. Minuit vel cõminuit: Serpetẽ rẽ. Cui errozi in
ductus ppls admiserat. i. peccauerat. admittere enĩ dicit' pec
care vel recipere: ppls in qz. Detent' supstitione. i. vitiõia re
ligione vel supstitione obseruatiõẽ. Idolorũ. i. in cultu idola
trie. f Idem custodisse pasca. iij. Reg. rxiij. Nec ei factũ
est tale phãse a diebus iudicũ qui iudicauerũt israel r om/
niũ diez regũ israel r regũ iuda. sicut in. xvij. anno regl io
sie rẽ. eadẽ sententiã legit'. i. Paral. rxiij. g Ideo de' per
p̄betã rẽ. hic tangit materia ppheticã cõstitit in trib': i. gẽ
tũ de structiõẽ: in israelitic' ppli liberatiõẽ: in ciuitat' hieru/
sãle reparatiõẽ. ista tria satis patet i littera. dicit' igit': Ideo
sey ppter bonitatẽ regis iosie. h Sentib'. i. philistinis mo
abitit et assyrijs. i. lectione cõprehensis. Sophonie. ij.
Hãc destructa erit rẽ. ibi nominantur ciuitates philistinũ/
rum que destruende erant. Item in eodem ca. Noab vt so/
doma erit et filij ammon quasi gomora. et sequitur in eodẽ
ca. Et perdet assur et ponet speciosam in solitudinẽ. hoc dicit
contra ninuen. k Assuturũ iudiciũ. s. dõnationis r de
structionis: quod sonant verba cõmirationis. vñ dicit': Hãc
destructa erit. Noab vt sodoma erit rẽ. l Populo ve
ro israel salutem. i. liberatiõẽ a captiuitate. j. Eldre. j.
m Et ciuitati hierusalem restauratiõẽ. s. Eldre. vj.
n Tunc tẽporis tribuẽdã. s. quando gentes quibus com
minatur destruentur: Hier. rxi. Ecce ego conuertã conuer
sionem tabernaculorum iacob: et rectis ei' miserebor: r edi
ficabitur ciuitas in excelso suo: r tẽplũ iurta ordinẽ suũ fun
dabit. o Textu lectiõis denũciauit: Sophonie. iij.

terptat ethiops
me. in q norat
q ille q qndã fu
it ethiops xñus
est in penitentiã.
In titulo generatio p
pbete r tps notatur.
Inter nomina patruz
ponit etiã chusi qd in

Postilla Nicolai de lyra sup So/
phoniam ppheta incipit.

Urbu dñi. Prop̄hetia Sophonie in duas
partes diuidit: in proemiu r tractatũ: q in
cipit ibi: Coegregas. In p̄mio notificat Sophonie stat' ge
nũ r tps. Stat' cũ dicit: Urbu dñi qd fa. e rẽ. p Beni ostendit ipm fuisse ppheta. ij.
Petri. j. Nõ volũtate hũana allata e aliqũ ppheta: s spũscõ inspirãti locuti sũt sã.
cti dei hoies. Et iste stat' e q̄l medi' inf deũ r eodẽ pplm: pp qd p̄be dicit' dij par
ticipatiue: fm qd expõit saluator illd psal. Ego dixi dij est. d. Job. x. ca. Illos dixit
deos ad q̄s fact' e fmo dei. scõdo notificat ei' gen'. cũ dicit: q Filiũ chusi rẽ. fm re/
gulã hebreoz iste fuit ppha: eo q exprimit' nomẽ ei' in p̄ncipio ppheticũ filij sui. sic
dicit' est. Eia. j. r idẽ est intelligendũ de alijs trib' hic nominatis: licet nõ habeant' eo
rũ ppheticũ: r sic patet q iste sophonias nõ solũ fuit ppheta: s de genere pphetaliz
qz pat' ei': au' r pan' r artau' fuerũt pphete. tertio notificat tps. cũ dicit: In dieb' io
sie rẽ. ex q patet q iste ppheta fuit añ tps babilonice captiuitatis. s Coegregas.
Hic consequenter ponitur tractatus qui diuiditur in duas partes. i. in partẽ cõmĩa
toziam et consolatoziã que incipit in. iij. ca. Prima in duas: qz p̄mo cõmĩat' p̄ctõib'
generalit'. scõdo magis specialiter. ibi: Et extendam. Circa p̄mũ dicit' ppheta in
11 s plona do

Ezech. 5. b
Amos. 5. b

Soph. i. b

H